

פניני אביר יעקב

פנינים לפרשת השבוע מתורת המקובל האלקי
רבינו יעקב אביחצירא זיע"א

גליון מ"ח - פרשת וישלח תשפ"ה

שכולם נולדו לשם שמים, ואין בהם שום חיסרון, ולכן יש בכוחם לגבור על עשיו.

יום שלישי מעלת ישראל

יעקב אבינו נלחם עם שרו של עשיו - ס"מ, וניצח אותו, ולכן נקרא 'ישראל' כמו שכתוב **'פִּי שְׁרִיטָה עִם אֱלֹהִים'**, שיכל להתגבר אפילו על מלאכים, ואותה מלחמה בין הס"מ [-שהוא היצר הרע] עם יעקב [-כל יהודי באשר הוא], לא הפסיקה לגמרי אז, אלא היא ממשיכה תמיד.

ובכל עת הסטרא אחרא מנסה להילחם עם היהודי ולהפיל אותו.

אבל אל לו לאדם להתייאש, כי כמו שיעקב ניצח את המלאך, כך יש בכל יהודי את הכח לנצח את המלאך - את היצר הרע.

מִרְן 'אביר יעקב' כותב בספרו 'פיתוחי חותם' שבפרשה מרומז מה שיש לענות ליצר הרע כאשר הוא מנסה לפתות ולייאש את האדם:

במדרש כתוב שבבליה לפני שיעקב נפגש עם עשיו, פגעו בעשיו ואנשיו מלאכי השרת, והיו מכים בהם, עד שאמר עשיו שהוא אח של יעקב, ורק אז פסקו מלהכות אותם. עשיו היה צריך להבין לבד שהגדולה של יעקב היא יותר ממנו, שהרי המלאכים פסקו להכות אותו רק כששמעו שהוא אח של יעקב. אבל עשיו בגודל גאוותו לא הסכים להבין את זה, וטען לעצמו שיש לו את המלאך ס"מ, שהוא יותר גדול מיעקב, והוא יעזור לו.

ולכן כאשר נפגשו יעקב ועשיו, שאל עשיו את יעקב **'מִי לָךְ כָּל הַמַּחְנֶה הַזֶּה אֲשֶׁר פָּגַשְׁתִּי'**, מדוע שלחת לי מלאכים שיכו אותי. אמר לו יעקב, **'לְמַצָּא חֵן בְּעֵינֵי אֲדֹנָי'**, שתבין שאני יותר גדול ממך, ואין לך טעם לנסות להילחם בי.

אבל עשיו אמר ברוב גאוותו **'יֵשׁ לִי רֵב'**

מילים, כי רצה לרמז לעשיו שהוא יכול להילחם אתו, ולא פוחד ממנו, בגלל שלעשיו יש רק 11 כוחות ואילו לו יש 12 כוחות.

יום שני בנים לשם שמים

כל יהודי נמצא במלחמה תמידית, מאבק בין הגוף שמנסה למשוך אותו למטה, על ידי שילך אחרי תאוות לבו ומראה עיניו, לבין הנשמה שרוצה להגביה את האדם ולנתק אותו מהחומריות, עד שגם את הדברים הגשמיים שלו כמו אכילה ושתייה הוא יעשה לשם שמים.

בפרשה יש פסוק שמתאר את הפגישה של עשיו עם יעקב: **'וַיִּשָּׂא אֶת עֵינָיו וַיִּרְא אֶת הַנָּשִׁים וְאֶת הַיְלָדִים וַיֹּאמֶר מִי אֵלֶּה לָךְ'**, עשיו שאל את יעקב 'מי אלה לך', ויעקב ענה לו: **'וַיֹּאמֶר הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ'**. שואל מִרְן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם', מה השאלה של עשיו, ומה התשובה של יעקב. האם עשיו לא ידע שיעקב התחתן ויש לו ילדים?

ויעקב גם כן עונה בהרחבה שנראית לכאורה מיותרת **'הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ'**, ומדוע לא ענה בקיצור 'ויאמר בני'.

מסביר רבנו 'אביר יעקב' שכאשר עשיו ראה שיש ליעקב ארבע נשים, היה בטוח שנשא כל כך הרבה נשים לא לשם שמים אלא למלאות את תאוותו ח"ו, ולכן אמר ליעקב 'מי אלה לך', שכל אלה היו 'לך' לצורכי עצמך, וידוע שילדים כאלה שנולדו לא לשם שמים אין להם כל כך כח להילחם עם הסטרא אחרא - עם עשיו.

אבל עשיו טעה טעות גדולה, ורק בגלל שהוא עצמו היה כל כך מגושם וחומרי, הוא היה בטוח שגם יעקב אבינו נמצא בדרגה שלו, אבל יעקב אבינו ענה לו **'הַיְלָדִים אֲשֶׁר חָנַן אֱלֹהִים אֶת עַבְדְּךָ'**

יום ראשון כח הקדושה

'איזהו גיבור הכובש את יצרו', המלחמה החזקה ביותר היא המלחמה של האדם עם היצר הרע שלו. בניגוד למלחמה רגילה שעומדים שתי כוחות יחסית שווים, כאשר לפעמים הצד הזה מנצח ולפעמים הצד השני מנצח, במלחמת היצר זה לא שתי כוחות שווים, מצד אחד עומד אדם בשר ודם, ומהצד השני מלאך עליון, ולכן אם אותו אדם מנצח את היצר, הוא באמת ראו לתואר 'גיבור'. מִרְן 'אביר יעקב' כותב בספרו 'מחשוף הלבן' שעיקר מניין הקליפות הוא 11, שכנגדן 11 ארורים בתוכה, 11 סממני הקטורת, ו-11 אלופי עשיו שכתובים בסוף הפרשה, ולעומתם בקדושה יש 12 כוחות, שכח הקדושה צריך להיות יותר חזק בשביל לנצח, שכנגדן 12 שבטים שנלחמים עם עשיו, עם הסטרא אחרא. ועל פי זה מסביר רבינו 'אביר יעקב' את הטעם שהפסוק הראשון בפרשת וישלח הוא עם 11 מילים. ולעומת זאת, בפסוקים שבפרשת ויצא, המדברים על פגישת יעקב עם המלאכים, כתוב שיעקב אמר **'מִחְנֶה אֱלֹהִים זֶה'**, המילה 'זה' עולה בגימטריא 12.

ומה הפשט בזה?

יעקב אבינו ידע שבשביל להילחם עם עשיו הוא צריך שתיים עשרה כוחות, ולכן פחד מעשיו ולא רצה להילחם איתו, שליעקב היו אז רק 11 שבטים, שבנימין עדיין לא נולד, אבל כשראה את המלאכים שהיו 12 [שזו הגימטריא של 'זה'], הבין שהוא עצמו מצטרף למניין השבטים, וכך יש 12 כוחות למטה, וכנגדם 12 כוחות למעלה. ולכן יעקב אבינו קרא למקום ההוא 'מחנים', כנגד אותם שתי מחנות.

ואז שלח מלאכים לעשיו, כמו שכתוב בתחילת הפרשה **'וַיִּשְׁלַח יַעֲקֹב מַלְאָכִים לְפָנָיו אֶל עֵשָׂו אָחִיו'** שבפסוק הזה יש 11

יש לי את המלאך ס"מ, שהוא יותר גדול מהמלאכים שלך, ועל זה ענה לו יעקב **'כִּי עַל כֵּן רָאִיתִי פְּנֵי פְּרָאֵת פְּנֵי אֱלֹהִים'**, כאן רימז לו שהוא פגש כבר את הס"מ בעצמו וניצח אותו.

וכך גם בכוחו של כל יהודי, בכל דור ודור, לנצח את היצר הרע.

יום רביעי

תאווות היתר - חוסר שליטה

בפרשה כתובים באריכות כל צאצאי שעיר. כותב על כך מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' שכמובן אין אפילו מילה אחת מיותרת בתורה, וסיבת כתיבת כל בני שעיר היא ללמד אותנו את תחבולות היצר הרע, לאיפה הוא יכול לדרדר אותנו, ומה צריך לעשות בשביל להיזהר ממנו:

'אֵלֶּה בְּנֵי שְׁעִיר הַחַרִּי יִשְׁבֵי הָאָרֶץ', בני שעיר' אלו הם ששומעים ליצר הרע שנקרא 'שעיר', ובגלל ששומעים לו נקראים בנים שלו. והיצר נקרא שעיר בגלל ש'שעיר' זה עשוי שנקרא 'איש שעיר', והוא והמלאך שלו ס"מ מסמלים את הרוע בעולם. וכאן נקרא היצר גם בשם **'חַרִּי'**, שהוא מביא 'חרון אף' לעולם. ועיקר הדרך שלו לפתות את האנשים היא **'יושבי הארץ'**, שגורם לאנשים שיעסקו וישקעו רק בענייני הארץ ולא יתעסקו בחפצי שמים.

ואת זה הוא עושה על ידי **'לוטן'**, אותיות 'נוטל', שבתחילה הוא משכנע את האדם 'ליטול' מהעולם הזה דברים, לא דווקא דברים אסורים, אלא דברי מותרות, דברים שלא צריכים.

ואז **'וְשׁוֹבֵל'**, אותיות 'מלבוש', האדם כבר צריך יותר את דברי העולם הזה, והם נהיים כמו 'מלבוש' עליו, והוא נהיה 'לבוש' בעולם הזה, ואחר כך כשאדם כבר יותר שוקע בתאוות הם נהיים **'וְצִבְעוֹן'**, כאילו הוא נצבע בצבא אחר - נהיה אדם אחר, במקום שהוא ישלוט על התאוות, הן שולטות עליו.

'וְעֵנָה' ואז מתחיל גם ל'ענות' סרה באנשים, לדבר לשון הרע, ולפגוע ולצער אחרים, **'וְדִשּׁוֹן'** וכל המטרה שלו היא רק בשביל עצמו שיהיה 'מדושן עונג', **'וְאֶצֶר'** והוא כבר נהיה 'עצור' ותפוס כולו בתאוות, **'וְדִשּׁוֹן'** ונהיה כלי של עונג בלבד.

ואם הוא חושב שהוא באמת נהנה, טעות היא בידו, **'אֵלֶּה אֱלֹפֵי הַחַרִּי בְּנֵי שְׁעִיר'**, הוא רק נהיה נשלט על ידי היצר הרע.

יום חמישי

תאווות היתר - מניעת מצוות

אתמול ראינו כיצד מרמז מרן 'אביר יעקב' את דרכי היצר הרע בפסוקי הפרשה שמדברים על 'שעיר ובניו' שמרמזים על היצר הרע והטועים שהולכים אחריו.

ממשיך מרן 'אביר יעקב' בספרו 'פיתוחי חותם' ומרמז גם בשמות של 'בני לוטן בן שעיר', את דרכי היצר:

'וַיְהִי בְּנֵי לוֹטָן חַרִּי וְהֵימָּם וְאַחֹת לוֹטָן תַּמְנֵעַ', הדרך של היצר הרע היא, שאחרי שהוא מפיל את האדם בתאוות, הוא גורם לו להפסיק לעשות מצוות, ועוד יותר מזה, הוא גורם לו גם שיתחרט חלילה על המצוות והמעשים טובים שכבר עשה.

'וַיְהִי בְּנֵי לוֹטָן' לוטן אותיות 'נוטל' [כמו שהבאנו אתמול], שהיצר הרע לא מגיע מיד לאדם ואומר לו לעשות עבירות, היצר יודע שאם הוא יבוא כך לאדם הוא לא יקשיב לו, אלא אומר לו ש'יטול' מתענוגי העולם הזה - דברי היתר ולא איסור חלילה, והאדם חושב שמה בכך שהוא הולך אחרי התאוות, הרי הוא לא עושה איסור ממש.

אבל הוא לא יודע את דברי חז"ל 'עד שיתפלל אדם שיכנסו דברי תורה לתוך מעיו, יתפלל שלא יכנסו מעדנים לתוך מעיו', שאם אדם הולך אחרי תאוות, ואפילו אם הם תאוות היתר, הוא מאבד את הטעם בתורה בתפילה ובכל דבר שבקדושה, ואז חלילה הוא גם נהיה 'תוהה על הראשונות', מתחרט על המעשים הטובים שעשה כבר, והדבר הזה חמור מאד, כמו שאומרים חז"ל על הפסוק **'צִדְקַת הַצְּדִיק לֹא תִצְלַנּוּ בְּיוֹם פְּשָׁעוֹ'**, אפילו היה צדיק גמור כל ימיו, אם מרד באחרונה איבד את הראשונות.

וזה **'וַיְהִי בְּנֵי לוֹטָן'**, התוצאות של הנטילה מהעולם הזה הם **'חַרִּי וְהֵימָּם'**, חורי מלשון 'חרון אף' ו'הימם' מלשון 'תמיהה', שחורה לו על זה שעשה מצוות, ותמה לעצמו מדוע עשה מצוות ולא נהנה מתאוות העולם כל הזמן, וממשיך ל'**וְאַחֹת לוֹטָן תַּמְנֵעַ'**, ש'נמנע'

יותר מלעשות מצוות.

יום שישי

תאוות היתר - עבירות

אתמול דיברנו על אדם שעוסק חלילה בתאוות העולם הזה, ואפילו בתאוות של היתר, כיצד עלול לבסוף להמנע מקיום מצוות.

כעת נביא כיצד ממשיך מרן 'אביר יעקב' ומרמז בפסוקים את המשך ההתדרדרות הנוראה של מי שהולך אחר התאוות:

'וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוֹבֵל עֵלּוֹן וּמִנְחַת וְעֵיבָל שְׁפּוֹ וְאוֹנָם' כאן מדברים כבר על 'בני שובל', על אלו שכבר כל כך שקועים בתאוות, שהם לא רק 'בני לוטן' שנוטלים מהעולם הזה, אלא הם כבר 'בני שובל', 'שובל' אותיות 'לבוש', שהתאוות כבר נהיות אצלם הכרחיות כמו 'לבוש', וגם שהיצר הרע כבר 'מלובש' בהם.

ואז כבר יכול להמשיך היצר עוד צעד, ולא רק שהוא מונע את האדם מעשיית מצוות עשה, אלא הוא גורר אותו רחמנא ליצלן לעבור עבירות, לעבור על מצוות לא תעשה.

'וְאֵלֶּה בְּנֵי שׁוֹבֵל', אלו התוצאות של מי שהיצר כבר לבוש אצלו, **'עֵלּוֹן'**, שהוא מתחיל לגנוב ולעשות עוולות לאחרים במשא ומתן, בשביל **'ומנחת'** לשון 'נחת רוח', שיהיה לו מספיק כסף עבור מילוי התאוות שלו - 'הנחת רוח שלו'.

'וְעֵיבָל' - הוא ממשיך במעשים הרעים שלו ו'מעליב' אחרים, ו'**שְׁפּוֹ**' ש'פּוֹ' זה לשון גאווה, כמו שכתוב בפסוק בישעיה על (יג, ב) **'וְהָרַ נְשָׁפָה'**, שהוא מתגאה על אחרים, **'וְאוֹנָם'** - הוא גם מרשה לעצמו להונות אחרים בלי סיבה.

ואז ממשיך היצר עוד ועוד, לרמה יותר פחותה, **'וְאֵלֶּה בְּנֵי צִבְעוֹן וְאֵיהָ וְעֵנָה'**, 'צִבְעוֹן' זה שהתאוות כבר לא כמו לבוש לאדם, אלא כבר חלק ממנו, כאילו הוא השתנה ונצבע בצבע אחר, והתוצאות של זה הם **'וְאֵיהָ וְעֵנָה'** 'אֵיהָ' מלשון 'אֵיהָ', שמחפש איפה יכול ל'עֵנָה', לענות רעה ולגרום נזק לאחרים.

ומכל זה אנחנו צריכים ללמוד כמה צריך להתרחק מתאוות ואפילו מתאוות היתר, כי זה דרך היצר, להתחיל בתאוות היתר, ואם האדם שוקע בזה לגמרי, הוא גורר אותו ח"ו לתהום.

